

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 2

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 2. – 684 с.
ISBN 978-617-8763-16-9**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-16-9

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Давидова Ірина Віталівна, Зубар Володимир Михайлович СМАРТ-КОНТРАКТИ В КОРПОРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ	60
Сафончик Оксана Іванівна ДО ПИТАННЯ ПРИПИНЕННЯ СПІЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖЯ НА НЕРУХОМО МАЙНО ТА ОБ'ЄКТИ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	63
Токарева Віра Олександрівна ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО БІОМЕТРИЧНОГО ВІДЕОСПОСТЕРЕЖЕННЯ	68
Chanysheva Alina Rashydivna SECURITY INTERESTS UNDER ENGLISH LAW, CIVIL CODE OF UKRAINE AND DRAFT CIVIL CODE OF UKRAINE	72
Адамова Олена Семенівна ПРИВАТНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	75
Бабич Ірина Григорівна МАКСИМИ СІМЕЙНОГО ПРАВА У РИМСЬКОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ	78
Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ СПАДКОВОГО ТА ШЛЮБНОГО ДОГОВОРІВ	82
Глиняна Катерина Михайлівна РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПІДТРИМЦІ ТА ЗАХИСТІ ТВОРЧИХ ПРАВ ДІТЕЙ ...	84
Завальнюк Сергій Володимирович ПОНЯТТЯ ПРОГАЛИН У ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ ІЗ СУМІЖНИМИ ПРАВОВИМИ КАТЕГОРІЯМИ.	87
Калітенко Оксана Михайлівна ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ КАТЕГОРІЇ ВРАЗЛИВОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА ЗАРУБІЖНОМУ ПРАВІ: ДО ФОРМУВАННЯ ЦИВІЛІСТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ	90
Кривенко Юлія Василівна ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА: ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ	93
Матійко Микола Володимирович ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИНЦИПІВ СІМЕЙНОГО ПРАВА	96
Мельник Олександр Володимирович ПРАВОВИЙ СТАТУС ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ: ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ	100
Омельчук Олександр Сергійович ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ КОПІЙ ОСОБИ ТА АВАТАРІВ	103
Орзіх Юрій Геннадійович НОТАРІАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ МАЙНОВИХ ТА СПАДКОВИХ ПРАВ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	105
Оскілко Олексій Олегович АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ЦИВІЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ	109
Павлова Вікторія Георгіївна ПРИНЦИП ОХОРОНИ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СТОРІН СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ	112
Фасій Богдан Володимирович ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕТОДУ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІД ВПЛИВОМ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ	114

2. Artificial Intelligence Act. European Parliament legislative resolution of 13 March 2024 on the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on laying down harmonised rules on Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act) and amending certain Union Legislative Acts 2021/0106(COD). URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0138_EN.pdf

3. Заборона неприйнятних практик використання штучного інтелекту в ЄС. 13.02.2025. URL: <https://www.deloitte.com/ua/uk/services/tax/perspectives/tax-and-legal-alert-2025-02-13.html>

4. Про єдину систему відеомоніторингу стану публічної безпеки : Проект Закону України від 20.02.2024 № 11031. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43733>

5. В Україні запускають Єдину системи відеомоніторингу стану публічної безпеки, у тому числі – розпізнавання обличчя. 16 січня 2024. URL: https://sud.ua/uka/news/publication/290740-v-ukraine-zapuskayut-edinuyu-sistemu-videomonitoringa-sostoyaniya-publichnoy-bezopasnosti-v-tom-chisle-raspoznavanie-litsa?fbclid=IwAR0_pXDJx430Md9pL0JKNbwnAXffs1hAHaWROx9a4HFhjNBob_uxpbe532Y

Ключові слова: віддалена біометрична ідентифікація, права людини, штучний інтелект, персональні дані, фізична особа.

Key words: biometric identification, human rights, artificial intelligence, personal data, natural person.

Chanysheva Alina Rashydivna

National University «Odesa Law Academy»,

Professor of the Department of Civil Law, Doctor of Law, Professor

SECURITY INTERESTS UNDER ENGLISH LAW, CIVIL CODE OF UKRAINE AND DRAFT CIVIL CODE OF UKRAINE

The law of England and Wales has served as source of inspiration for various legal systems. It has, arguably, affect Ukrainian private law law-making in the past. However, in terms of legal regulation of security interests, it seems that the 2026 draft Civil Code N14394 [1] does not move Ukrainian law towards the English model in any strong institutional sense. Instead, it makes Ukrainian law more internally systematic and more classically civilian. The current Civil Code [2] groups together a mixed list of devices securing performance of obligations, including trust ownership. The draft separates the general law of security interests from a narrower category of proprietary security rights and, within that category, recognises only pledge and retention. English law, by contrast, remains uncodified and device-based, with security interests structured around the mortgage, fixed charge, floating charge, pledge, and lien rather than around a single civil-code taxonomy.

The first major difference is structural. Article 546 of the current Civil Code of Ukraine provides that performance of an obligation may be secured by penalty, suretyship, guarantee, pledge, retention, deposit, and trust ownership. The chapter is therefore a mixed catalogue of personal and proprietary devices. By contrast, the draft code reorganises the subject matter of law on security interests. Article 824 of the draft lists the general methods of securing performance, including penalty, suretyship, guarantee, deposit, depositary performance, assignment of a claim by way of security, pledge, and retention; Article 552 then states separately that the proprietary security rights include only pledge over movable or immovable things and retention of a thing. This marks a deliberate separation between the law of obligations and the law of limited real/property rights.

With regard to the pledge, the draft largely preserves the substantive core of the current Code. The current Civil Code defines pledge as a right entitling the pledgee, upon default, to obtain satisfaction from the pledged asset in priority to other creditors; it permits security for a future claim; and it allows pledge to arise by contract, by law, or by court decision. The Code treats mortgage (іпотека) as non-possessory pledge over immovable property and a pawn (заклад) as possessory pledge over movable property. The draft reproduces those core features in Articles 553 and 554, but it relocates them into the chapter on proprietary security rights. The same pattern appears in the publicity rules: the current Code requires notarisation and state registration where immovable assets are involved, and it allows registration of movable pledges in the State Register of Encumbrances over Movable Property; the separate Ukrainian statute on creditors' claims and encumbrance registration makes registration central to priority in movable-asset security.

English law deals with similar functions through a more fragmented architecture. For land, the Law of Property Act 1925 [3] provides that a legal mortgage of land may be created by a charge by deed expressed by way of legal mortgage, and the Land Registration Act 2002 [4] provides that a registrable disposition does not operate at law until it is completed by registration. English law therefore also treats publicity and form as central, but it does so through separate statutory regimes for land and companies rather than through a single codified law of security rights.

The most important functional divergence between the systems is the English fixed/floating charge distinction. In *National Westminster Bank plc v Spectrum Plus Ltd* [5], the House of Lords explained that under a fixed charge the charged assets are appropriated to the debt in a way that gives the chargee effective control, whereas under a floating charge the chargor remains free, until crystallisation, to deal with a circulating fund of assets in the ordinary course of business. That distinction has major insolvency consequences. Under the Companies Act 2006 [6], a registrable company charge that is not duly registered is void against the liquidator, administrator, and creditors; under the Insolvency Act 1986 [7], floating-charge realisations are subject to the prescribed part for unsecured creditors, and certain floating charges may be invalid except to the extent of new value. Neither the current Ukrainian Civil Code nor the draft appears

to create a direct code-level equivalent of that floating-charge architecture. Instead, Ukrainian law continues to rely on pledge, mortgage, retention, and the special law on registered encumbrances.

Under Articles 594 to 597 of the current Civil Code, a creditor lawfully holding a thing that must be transferred to the debtor may retain it until the debtor pays for the thing or reimburses related expenses and losses, and the creditor's claim is then satisfied from the value of the retained thing under the rules governing sale of pledged property. The draft goes further. Article 566 expressly states that retention is a limited real right; it allows retention to secure other claims unless law or contract provides otherwise; preserves the right even when a third party acquires rights after the thing entered the retentor's possession; excludes retention where adequate substitute security or a deposit is provided; and denies reliance on the right to a bad-faith possessor. In comparative terms, this makes the draft law of retention more openly proprietary and more dogmatically precise than the current Code.

Trust ownership is the most notable point at which the current Civil Code departs from a classical pledge-only model. Article 546 currently includes trust ownership among the methods of securing performance, and Articles 597-1 to 597-9 regulate trust ownership as a device securing obligations under a credit agreement, including the creditor's enforcement rights against the trust-owned asset. That is a title-based security mechanism. In the draft Civil code trust ownership does not appear in the chapters on proprietary security rights or on the general methods of securing performance. Instead, Article 1272 places trust ownership in the chapter on property management, under which a management agreement may certify the manager's trust ownership over property transferred into management. The better reading of the draft is therefore that it removes trust ownership from the law of security and returns it to a fiduciary-management setting.

The enforcement models also differ. The current Civil Code provides that foreclosure on pledged property is generally taking place under court order unless otherwise provided by contract or by law, and that the sale of pledged property is generally taking place by public auction. The draft preserves the same baseline structure in Articles 562 and 563. English law, however, gives the mortgagee or chargee a statutory power of sale when the mortgage money has become due, subject to the conditions in section 103 of the Law of Property Act 1925. HM Land Registry's current practice guide on transfers under a chargee's power of sale reflects the practical centrality of that remedy. Accordingly, even though both systems recognise consensual or statutory routes to enforcement, English law remains more overtly transactional and remedial, while Ukrainian law remains more code-structured and more dependent on the interaction between the Civil Code and special statutes.

By way of conclusion, the current Civil Code of Ukraine is a hybrid model that contains the traditional law of pledge and retention, but it also includes trust ownership as a security interest. The draft new Civil Code is more conceptually disciplined – it narrows down proprietary security rights to pledge and retention, strengthens the

proprietary articulation of retention, and appears to remove trust ownership from the law of security interests and restore it to the law of property management. English law remains fundamentally different: it does not codify a unified law of security interests and instead operates through a collection of functional devices, above all the mortgage and the fixed/floating charge distinction.

References:

1. Проєкт Цивільного кодексу України (Кодексу права приватного): № 14394 від 22.01.2026. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/69528>
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № № 40-44. Ст. 356.
3. Law of Property Act 1925 (UK). 1925.
4. Land Registration Act 2002 (UK). 2002.
5. National Westminster Bank plc v Spectrum Plus Ltd [2005] UKHL 41.
6. Companies Act 2006 (UK). 2006.
7. Insolvency Act 1986 (UK). 1986.

Ключові слова: зобов'язання, засоби забезпечення виконання зобов'язання, порука, цивільне законодавство України, право довірчої власності.

Key words: obligations, security interests, suretyship, civil legislation of Ukraine, trust ownership.

Адамова Олена Семенівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри приватного права, кандидат юридичних наук, доцент, психолог*

ПРИВАТНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Актуальність дослідження приватно-правових аспектів регулювання психотерапевтичної діяльності в Україні зумовлена комплексом правових, соціальних та інституційних чинників.

По-перше, прийняття Закону України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» № 4223-IX започаткувало якісно нову модель правового регулювання у відповідній сфері, яка безпосередньо впливає на цивільно-правові відносини між надавачами послуг і пацієнтами. Вперше на законодавчому рівні системно врегульовано питання психотерапії як виду професійної діяльності, що формує новий сегмент ринку послуг та потребує належного наукового осмислення.

По-друге, запровадження обов'язкової сертифікації фахівців змінює підходи до визначення правосуб'єктності учасників цивільних правовідносин у цій сфері. Це актуалізує проблематику дійсності правочинів, укладених із несертифікованими особами, а також визначення стандартів належного виконання договірних зобов'язань.